

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO

**Į S A K Y M A S
DĖL LIETUVOS LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS ŠVIETIMO RAIDOS STRATEGIJOS
PATVIRTINIMO**

2005 m. gegužės 10 d. Nr. ISAK-814
Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lenkijos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 17 d. sutarties dėl bendradarbiavimo kultūros, švietimo ir mokslo srityse (Žin., 2000, Nr. [29-809](#)) 9 straipsnį bei Lenkijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos bendradarbiavimo tarybos 2001 m. vasario 5 d. posėdžio protokolo 8 straipsnio 2 dalį, taip pat atsižvelgdamas į darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2002 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 544, pateiktus siūlymus dėl Lietuvos lenkų tautinės mažumos švietimo raidos strategijos rengimo,

t v i r t i n u Lietuvos lenkų tautinės mažumos švietimo raidos strategiją (pridedama).

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

REMIGIJUS MOTUZAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir
mokslo ministro 2005 m. gegužės 10 d.
įsakymu Nr. ISAK-814

LIETUVOS LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS ŠVIETIMO RAIDOS STRATEGIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, kurioje valstybių bendrabūvis grindžiamas pamatinėmis vertybėmis – demokratijos plėtra, tolerancija, savitumu, – išskyla prioritetas – tarp Lietuvos gyventojų gilinti supratimą, pasitikėjimą ir palaikyti nenutrūkstamą kultūrinį dialogą.

Tautinių mažumų politika Lietuvoje atitinka tarptautinės bendrijos pripažįstamas normas. Lietuva siekia sudaryti galimybes tautinėms mažumoms integruotis į šalies politinį, socialinį-ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, remti tautinių mažumų pastangas švietimo būdais išlaikyti kalbą, kultūrą, religiją, saugoti ir stiprinti savitą etninį tapatumą, tenkinti etnokultūrinės raiškos ir socializacijos poreikius. Pagrindiniai principai, kuriais vadovaujasi valstybė, įgyvendindama tautinių mažumų politiką – demokratijos plėtra, atskirties prevencija, santarvė ir įvairių tautinių grupių bei atskirų asmenų dialogas.

2. Lietuvos lenkai – viena iš gausiausių tautinių mažumų Lietuvoje. Lenkų tautinės mažumos kultūra – integrali Lietuvos kultūros dalis, todėl lenkų tautinės mažumos švietimas nagrinėjamas bendrame Lietuvos švietimo kontekste.

3. Šiuolaikinė mokykla turėtų būti atvira daugiakultūrė ugdymo įstaiga, kurioje gerbiamas kiekvieno mokinio tapatumas, o ugdymo turinys teikia galimybių tautiniam tapatumui formuotis ir skleisti. Šalyje veikiančios įvairios tautinių mažumų mokyklos, palaikydamos tautinės mažumos etnolingvistinį gyvybingumą, puoselėdamos savo mokinių tautinę ir kultūrinę tapatybę, sėkmingai įsitraukia į Lietuvos gyvenimą, dalyvauja dinamiškoje švietimo kaitoje.

XXI amžiuje kiekviena Lietuvos mokykla turėtų tapti kultūros centru, tarnaujančiu savo bendruomenės poreikiams, įprasminančiu daugiakalbės Europos idėją ir perteikiančiu įvairių Lietuvos tautybių puoselėjamas vertybes.

4. Lietuvos mokyklos ugdymo turinio ir metodų atnaujinimas, švietimo struktūrų pertvarkymas neišvengiamai susijęs su visomis tautinių mažumų mokyklomis, tarp jų ir mokyklomis lenkų mokomąja kalba. Informacinės visuomenės kūrimasis skatina ieškoti būdų gerinti švietimo kokybę, racionaliau naudoti švietimui skirtas lėšas, mokyklas geriau aprūpinti kompiuterine technika ir diegti informacines bei komunikacines technologijas, pertvarkyti mokyklų tinklą. Planuojant lenkų tautinės mažumos švietimą, būtina atsižvelgti ir į demografinius pokyčius – mokinių skaičiaus mažėjimą dėl mažesnio gimstamumo.

5. Šios strategijos tikslas – apibrėžti svarbiausias Lietuvos lenkų tautinės mažumos švietimo raidos gaires.

II. SITUACIJOS ANALIZĖ

I. Lenkų tautinės mažumos švietimo poreikiai

6. Asmenų, priklausančių lenkų tautinei mažumai, švietimo poreikių įvairovė yra santykinai didesnė negu lietuvių mokinių, nes greta bendrųjų šie asmenys neretai turi su jų kultūriniu savitumu susijusių specifinių švietimo poreikių. Lenkai nori mokytis gimtosios lenkų kalbos ir perimti savo tautos kultūrą. Tuo pat metu lenkų mokiniai siekia gana gerai išmokti valstybinę lietuvių kalbą, kurios jie nevartoja namie.

Tenkinti specifinius švietimo poreikius tautinėms mažumoms Lietuvoje sudaromos įvairios edukacinės galimybės. Pavyzdžiui, mokiniai gali lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigą ir bendrojo

lavinimo mokyklą lenkų mokomąja kalba. Šį švietimo poreikių tenkinimo būdą renkasi dauguma lenkų šeimų.

Dalis lenkų šeimų ypač didelę reikšmę teikia gilesniam integravimuisi į Lietuvos kultūrinį ir ekonominį gyvenimą. Jos apsisprendžia savo vaikus leisti į mokyklas lietuvių mokomąja kalba.

Siekdama būti demokratinė valstybė ir kurti atvirą visuomenę, Lietuva savo švietimo sistemoje vengia socialinės ir kultūrinės atskirties apraiškų, stiprina bendruomenių ir tautų socialinę sanglaudą, nes pastaroji yra svarbus sėkmingos socialinės ir ekonominės plėtros garantas. Dėl sociokultūrinių (ir ypač kalbinių) skirtumų tautinės mažumos socialinės ir edukacinės atskirties požiūriu yra labiau pažeidžiamos, todėl Lietuva imasi papildomų priemonių tautinių mažumų socialinės ir edukacinės atskirties pavojui sumažinti ir visuomenės integracijai stiprinti.

7. Pagrindiniai spręstini lenkų tautinės mažumos mokinių švietimo poreikių tenkinimo uždaviniai yra šie:

7.1. Vykstant ugdymo turinio reformai, ugdymo turinio kaita mokyklose lenkų mokomąja kalba turėtų vykti taip pat kaip ir kitose Lietuvos mokyklose. Patvirtinus pagrindinius ugdymo turinį reglamentuojančius dokumentus – Bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus, Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sampratą – svarbu atnaujinti vadovėlių fondą ir parengti mokyklų lenkų mokomąja kalba mokytojus dirbti pagal naujas programas, taikyti naujus vadovėlius ir modernias metodikas.

7.2. Švietimo kaita – perėjimas prie dešimtmetės pagrindinės mokyklos, profilinio mokymo įvedimas ir mokyklų tinklo optimizavimas – turi gerinti lenkų tautinės mažumos mokinių švietimo poreikių tenkinimą. Reikia siekti, kad kuo daugiau lenkų tautinės mažumos mokinių baigtų pagrindinę mokyklą ir tęstų mokslą vidurinėje mokykloje, aukštosiose mokyklose ar profesinio rengimo sistemoje.

7.3. Reformuojant švietimą, būtina rasti būdų, kaip iš esmės tobulinti lietuvių kalbos mokymą mokyklose lenkų mokomąja kalba, išplečiant lietuvių kalbos vartojimo sritį.

7.4. Viena iš neišspręstų švietimo reformos problemų – dideli mokinių mokymosi krūviai. Ji aktuali ir tautinių mažumų mokyklų mokiniams.

II. Lenkų tautinės mažumos švietimo analizė

8. Lietuvos lenkų švietimo raida susijusi su visos Lietuvos švietimo sistemos raida. Lenkų tautinės mažumos švietimą reglamentuoja bendrieji švietimo dokumentai ir dokumentai, aptariantys Lietuvos tautinių mažumų gyvenimą.

9. Vienas iš svarbiausių įstatymų, įteisinančių mokyklų lenkų mokomąja kalba veikimą, yra Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatymas (Žin., 1989, Nr. [34-485](#)). Šio įstatymo 2 straipsnis nustato, kad Lietuvos Respublika, atsižvelgdama į tautinių mažumų interesus, įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka „garantuoja teisę į valstybės paramą ugdyti tautinę kultūrą ir švietimą; teisę mokytis gimtąja kalba, sudarant sąlygas turėti ikimokyklinės įstaigas, pamokas ir bendrojo lavinimo mokyklas, taip pat grupes, fakultetus ir filialus aukštosiose mokyklose, rengiančiose auklėtojus, mokytojus bei kitus tautinių bendrijų poreikiams tenkinti reikalingus specialistus“. Ši bendroji nuostata yra išplėtotą Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2003, Nr. [63-2853](#)) 30 straipsnyje, kuriuo įtvirtinama teisė pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą vykdyti tautinės mažumos kalba. Jame įtvirtinta ir nauja nuostata, kad valstybinėse, savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir bendrojo lavinimo mokyklose tautinėms mažumoms priklausantiems mokiniams, jeigu jie mokosi kita nei jų gimtoji mokomąja kalba, sudaromos sąlygos papildomai mokytis gimtosios kalbos.

Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas (Žin., 1995, Nr. [15-344](#)) nurodo, kad visos bendrojo lavinimo mokyklos turi užtikrinti valstybinės lietuvių kalbos mokėjimą pagal Švietimo ir mokslo ministerijos nustatytą standartą bei būtinumą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje sudaryti sąlygas mokytis lietuvių kalbos. Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos (Žin., 2000, Nr. [20-497](#)) 14 straipsnyje nustatyta, kad šalys įsipareigoja pripažinti kiekvieno tautinei mažumai priklausančio asmens teisę mokytis savo mažumos kalbos. Taip pat

savo teritorijose, kuriose tradiciškai arba gausiai gyvena tautinėms mažumoms priklausantys asmenys, jei yra pakankamas poreikis, savo švietimo sistemose stengiasi kiek įmanoma užtikrinti, kad „mažumoms priklausantys asmenys turėtų reikiamas galimybes mokytis tos mažumos kalbos arba mokytis ta kalba“.

Vienas iš konceptualių dokumentų, nužyminių tautinių mažumų švietimo tobulinimo gaires, yra Tautinių mažumų švietimo nuostatos, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2002 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 56 (Žin., 2002, Nr. [9-337](#)). Jos apibrėžia Lietuvos tautinėms mažumoms priklausančių asmenų iki 18 metų amžiaus švietimo principus; numato tautinių mažumų specifinių švietimo poreikių tenkinimo galimybes; atskleidžia švietimo struktūrų ir ugdymo turinio bei proceso pokyčius, susijusius su tautinių mažumų specifinių švietimo poreikių tenkinimu.

Kitas svarbus dokumentas, numatantis, kaip skatinti tautinių mažumų integraciją, sudaryti sąlygas puoselėti tautinį tapatumą, užtikrinti tautinių santykių darną, yra Tautinių mažumų integracijos į Lietuvos visuomenę 2005–2010 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. 703 (Žin., 2004, Nr. [93-3403](#)).

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 m. nuostatos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 (Žin., 2003, Nr. [71-3216](#)), numato tolesnes tautinių mažumų švietimo raidos kryptis.

10. Per dešimt pastarųjų metų (nuo 1993 iki 2003) bendras valstybinių ir savivaldybių bendrojo lavinimo mokyklų skaičius sumažėjo 18 procentų. Tai įvyko dėl demografinių pokyčių: bendro vaikų skaičiaus mažėjimo ir gyventojų migracijos šalies viduje. Mokykloms lenkų mokomąja kalba būdinga kita tendencija: dėl pasikeitusios politinės situacijos, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, mokyklų skaičius išaugo. Bendros visoms Lietuvos mokykloms tendencijos pradėjo ryškėti nuo 2003 metų. 2004/2005 mokslo metais Lietuvoje veikia 100 bendrojo lavinimo mokyklų lenkų mokomąja kalba. Mokyklų lenkų mokomąja kalba skaičiaus, struktūros ir pasiskirstymo pagal tipus kaitą 1990–2005 m. rodo:

10.1. Mokyklų lenkų mokomąja kalba ir mokyklų su klasėmis lenkų mokomąja kalba skaičius 1990–2005 m.

	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Iš viso mokyklų	123	126	129	127	124	123	124	125	125	122	121	122	124	122	100
tarp jų: lenkų	44	46	53	54	56	55	58	63	71	73	74	80	81	83	63
lietuvių-lenkų	7	6	5	6	7	8	8	10	11	11	11	12	13	13	13
lenkų-rusų	47	50	54	53	45	44	42	37	30	28	26	21	21	19	17
lietuvių-rusų-lenkų	25	24	17	14	16	16	16	15	13	10	10	9	9	8	6

10.2. Mokyklų lenkų mokomąja kalba ir mokyklų su klasėmis lenkų mokomąja kalba pasiskirstymas pagal tipus 2002/2003 ir 2004/2005 m. m.

Miestas, rajonas	Darželiai-mokyklos		Pradinės mokyklos		Pagrindinės mokyklos		Vidurinės mokyklos	
	2002/2003	2004/2005	2002/2003	2004/2005	2002/2003	2004/2005	2002/2003	2004/2005
Vilniaus m.	2	2	2	2	6	5	9	8

							(1 gimnazija)	(2 gimnazijos)
Vilniaus rajonas	2	2	10	10	24	24	18	19
Šalčininkų rajonas	–	–	16	–	13	13	8	7 (1 gimnazija)
Širvintų rajonas		–		–	1	1	–	–
Trakų rajonas		–	3	–	2	2	4	4
Švenčionių rajonas		–	1	–	1	1	1	1
Iš viso	4	4	32	12	47	42	41	42

Mažėjant bendram ikimokyklinių įstaigų skaičiui Lietuvoje, nuo 2000 m. labiausiai sumažėjo įstaigų, kuriose ugdoma lietuvių (sumažėjo 34 įstaigomis) ir rusų (sumažėjo 7 įstaigomis) kalbomis. Įstaigų, kuriose ugdymo procesas vyksta lenkų kalba, skaičius per tą patį laikotarpį išliko beveik pastovus, o įstaigų, kuriose ugdoma keliomis kalbomis, skaičius kito netolygiai (tai didėjo, tai mažėjo).

Nuo 2002 m. šalyje labiausiai pakito pradinio mokyklų skaičius: sumažėjo nuo 681 iki 445. Ta pati tendencija būdinga ir mokykloms lenkų mokomąja kalba. Mokyklų skaičius sumažėjo, nes reorganizuojant pradžines mokyklas jos tampa kitų mokyklų pradinio ugdymo skyriais. Pavyzdžiui, 2004/2005 mokslo metais Šalčininkų rajono mokyklose lenkų mokomąja kalba veikia 17 pradinio ugdymo skyrių.

Nuosekliai įgyvendinant nuostatą skatinti gimnazijų kūrimąsi dvi vidurinės mokyklos lenkų mokomąja kalba tapo gimnazijomis.

Lenkų kalba mokiniai ugdomi dviejose profesinėse mokyklose, vienoje bendrojo lavinimo internatinėje mokykloje, vienoje aukštesniojoje žemės ūkio mokykloje. Atsižvelgiant į tautinių mažumų mokinių poreikius ir siekiant sudaryti sąlygas įgyti pageidaujamą išsilavinimą, profesinėse mokyklose pastaraisiais metais pagal galimybes buvo taikomas mokymas ir mokymasis dviem kalbomis (t. y. vieną bendrojo lavinimo arba profesijos dalykų buvo mokomasi lietuvių kalba, kitų – rusų arba lenkų kalba).

11. Mokinių skaičius ugdymo įstaigose lenkų mokomąja kalba nuo 2001 m. mažėja. Lyginant pagal mokymo kalbas, iki 2003 m. besimokančiųjų lietuvių kalba sumažėjo daugiau kaip 10,1 tūkst., rusų kalba – 10,3 tūkst., lenkų kalba – 1,4 tūkst. Mokinių skaičiaus dalis pagal mokymo kalbas nuo 2000 m. pakito neryškiai: besimokančiųjų lietuvių kalba dalis padidėjo 1,7 procento, besimokančiųjų rusų ir lenkų kalbomis sumažėjo: rusų kalba – 1,6 procento, lenkų kalba – 0,1 procento. Iš viso 2004/2005 mokslo metais bendrojo lavinimo mokyklose lenkų kalba mokosi 19 507 mokiniai.

2003 m. 72 ikimokyklinės įstaigos, kuriose ugdymas vyksta tik lenkų kalba arba keliomis kalbomis ir viena iš jų – lenkų, lankė 1 860 vaikų (13 iš jų ugdyti lenkų kalba, 59 – keliomis kalbomis).

Priešmokyklinio ugdymo grupės 2002/2003 mokslo metais lankė 10 074 vaikai: 498 – lenkų kalba,

9375 – lietuvių kalba, 201 – rusų kalba. 2004/2005 mokslo metais priešmokyklinės ugdymo grupės lanko

10 163 vaikai, iš jų 395 yra ugdomi lenkų kalba.

Dėl sumažėjusio gimstamumo tebemažėja bendras mokinių skaičius bendrojo lavinimo mokyklų pirmosiose klasėse. Šalies bendrojo lavinimo mokyklų pirmosiose klasėse 2004/2005 mokslo metais bendras mokinių skaičius, lyginant pagal mokymosi kalbas, mažėja, tačiau lietuvių kalba besimokančiųjų procentinė dalis neryškiai didėja:

Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų pirmųjų klasių mokinių skaičius pagal mokomąsias kalbas 1996–2005 m.

Mokslo metai	Pirmos klasės mokinių skaičius (kartu su besimokančiais baltarusių kalba)	Iš jų mokosi					
		lietuvių kalba		rusų kalba		lenkų kalba	
		mokinių skaičius	%	mokinių skaičius	%	mokinių skaičius	%
1996–1997	54380	48918	90,0	3234	5,93	2213	4,07

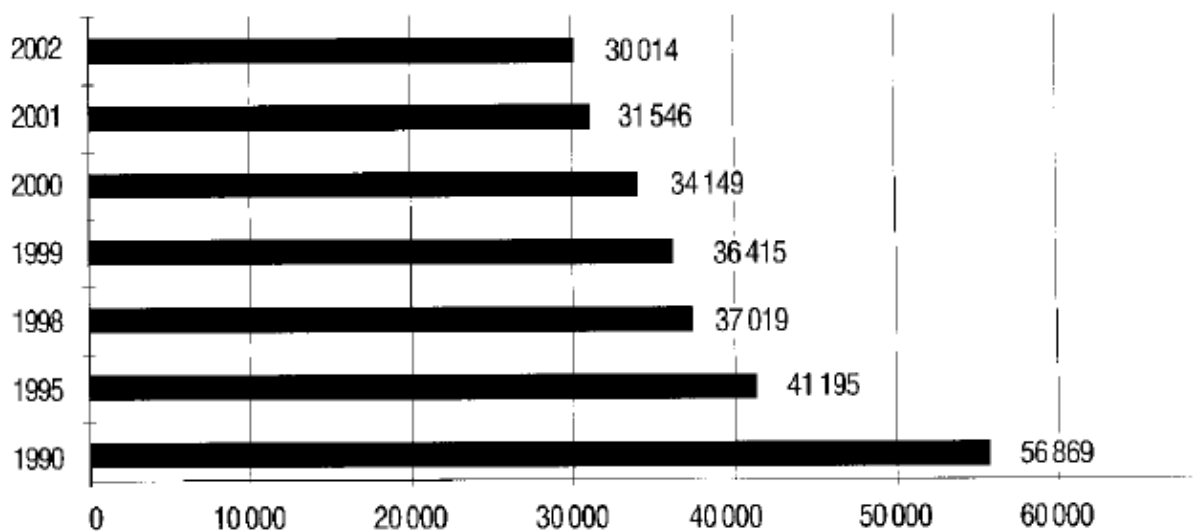
1997–1998	55910	50798	90,9	3027	5,39	2077	3,71
1998–1999	54373	49963	91,9	2515	4,65	1876	3,45
1999–2000	53489	49455	92,5	2306	4,28	1721	3,22
2000–2001	47909	44218	92,3	2076	4,37	1600	3,33
2001–2002	42240	39079	92,5	1785	4,26	1367	3,24
2002–2003	40783	37735	92,5	1635	4,00	1398	3,40
2003–2004	39775	36992	93,0	1524	3,83	1251	3,15
2004–2005	35822	33358	93,1	1284	3,59	1172	3,27

Pirmaklasių skaičiaus kaita 1996–2005 m. gali būti paaiškinama bendra demografinė šalies situacija, nes kiekvienais metais gimsta vis mažiau vaikų. Galima prognozuoti, jog pirmaklasių skaičiaus mažėjimo tendencija išliks iki 2009–2010 m.

Gimusiųjų skaičius pagal metus

Metai	1990	1995	1998	1999	2000	2001	2002
Gimę vaikų	56869	41195	37019	36415	34149	31546	30014

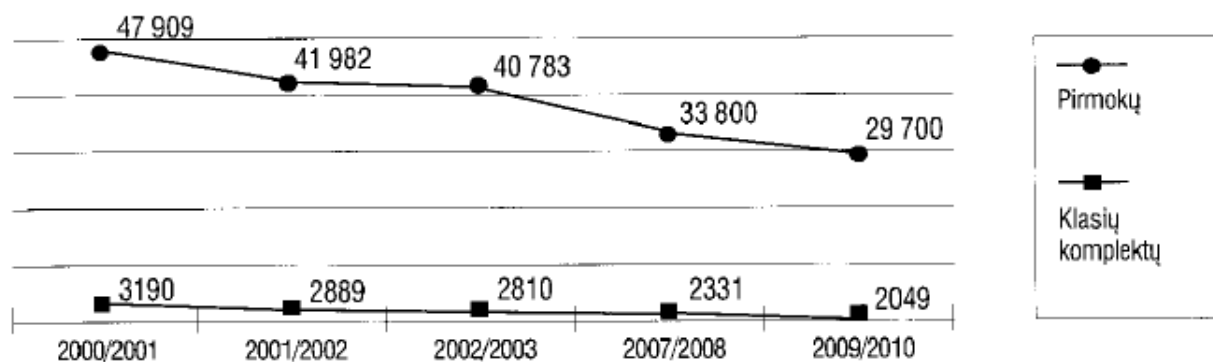
Gimusiųjų vaikų skaičius 1990-2002 metais

Pirmokų skaičius pagal metus

Mokslo metai	2000/2001	2001/2002	2002/2003	Planuojamas 2007/2008	Planuojamas 2009/2010
Mokinių skaičius I klasėje	47909	41982	40783	33800	29700
Klasių komplektų skaičius	3190	2889	2810	2331	2049

Pirmokų skaičiaus kitimo tendencijos

Mokinių skaičiaus kaita bendrojo lavinimo mokyklose matoma pagal bendrojo lavinimo mokyklų mokinių ir mokinių, besimokančių lenkų kalba, skaičius 1990–2005 m.

	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Bendras mokinių skaičius	501 740	499 692	497 359	496 387	508 887	519 659	531 480	545 042	558 160	574 486	586 294	578 301	569 385	558 497	536 120
Lenkiškai besimokantys mokiniai	114 07	126 11	138 81	153 12	166 13	178 98	192 12	202 63	210 38	218 26	219 40	217 10	213 14	205 49	195 07

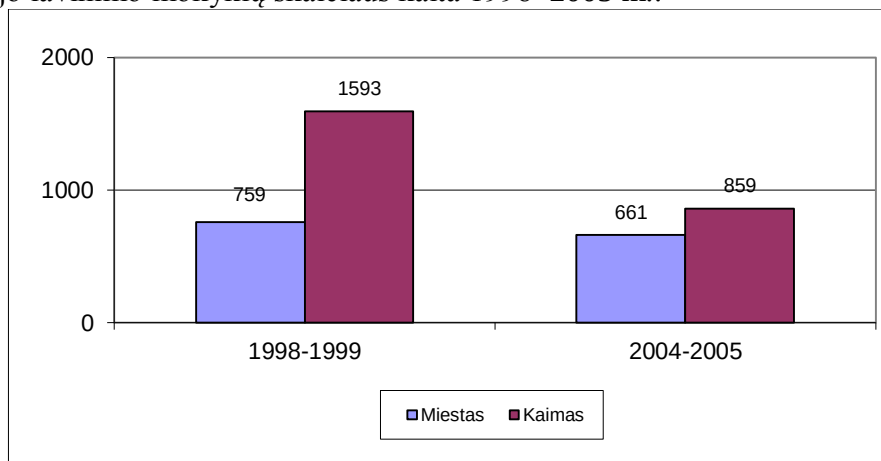
Profesinių mokyklų mokinių, besimokančių lenkų kalba, buvo: 1996 m. – 298, 1999 m. – 447, 2002 m. – 405, 2003 m. – 369, 2004 m. – 181.

12. Vienas iš svarbiausių švietimo sąlygų apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas. Jis vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrą ir ugdymosi poreikių dermę, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi ir jų teisę mokytis valstybine kalba, o vietovėse, kuriose tradiciškai gausiai gyvena tautinė mažuma, – tautinės mažumos kalba.

Teritoriniam mokyklų išsidėstymui įtakos turi daugelis veiksnių – rajono (apskrities) teritorija, jos konfigūracija, gyventojų skaičius, tankis, jo išsidėstymas teritorijoje, mokyklinio amžiaus vaikų skaičius, mokyklų tipų įvairovė, švietimo politika apskrityje, švietimo infrastruktūros kūrimo strategija ir taktika.

Mokyklų tinklo pokyčius lemia politinės, ekonominės bei socialinės aplinkybės. Bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarka šalyje daugiau ar mažiau nuosekliai vyksta nuo 1999 metų. Per pastaruosius septynerius metus įvyko ženkliai pokyčių mokyklų tinkle: palyginus 1998/1999 ir 2004/2005 mokslo metus bendrojo lavinimo mokyklų tinklas ryškiai pakito: mieste sumažėjo 98, kaime – 743 mokyklomis. Tokį didelį mokyklų skaičiaus kaime sumažėjimą sąlygojo dalies pradinio ir pagrindinio mokyklų reorganizavimas į kitų mokyklų skyrius ar filialus. Šalyje 199 mokyklos turi 1 arba kelis skyrius (filialus).

Bendrojo lavinimo mokyklų skaičiaus kaita 1998–2005 m.:

13. Didžiausių pokyčių įvyko pradinė mokyklų, pagrindinių, vidurinių ir gimnazijų tinkle: pradinė mokyklų (kaip juridinių asmenų) sumažėjo 609 (dalis iš jų tapo kitų mokyklų skyriais), pagrindinių mokyklų padaugėjo 352, vidurinių mokyklų sumažėjo 185, gimnazijų padaugėjo 32. Bendrojo lavinimo mokyklų skaičius pagal tipus 1998–2005 m.:

Mokslo metai	Pradinės	Darželiai mokyklos	Jaunimo	Pagrindinės	Vidurinės	Gimnazijos
1998/1999	821	148	23	575	646	59
2001/2002	762	155	25	637	494	86
2004/2005	195*	135	25	607**	461	95***

* dalis – kitų mokyklų skyriai;

** dalis – kitų mokyklų filialai;

*** 57 keturmetės.

2001/2002 mokslo metais šalyje dieninėse bendrojo lavinimo mokyklose mokėsi 584 375 mokiniai, 2004/2005 mokslo metais mokosi 536 120 mokinių. Nuo 2001/2002 iki 2004/2005 mokslo metų bendras mokinių skaičius sumažėjo 48 255 mokiniais.

14. Mokyklos lenkų mokomąja kalba išsidėsčiusios Vilniaus apskrityje. Bendras mokyklų skaičius šalyje, palyginti su 2001/2002 ir 2004/2005 mokslo metais, sumažėjo 32,5 proc. (nuo 2247 iki 1517), mokyklų lenkų mokomąja kalba skaičius sumažėjo 16,4 proc. (nuo 122 iki 102), 19 pradinė mokyklų tapo kitų mokyklų skyriais.

Vilniaus mieste

Mokslo metai	Mokyklos-darželiai	Pradinės	Pagrindinės	Vidurinės	Gimnazijos
2001/2002	1	2	4	9	1
2004/2005	2	2	5	8	2

2001/2002 mokslo metais lenkų kalba mokėsi 9 183 mokiniai, 2004/2005 mokslo metais – 9 366 mokiniai. Padaugėjo 183 mokiniais.

Vilniaus rajone

Mokslo metai	Pradinės	Pagrindinės	Vidurinės
2001/2002	12	24	17
2004/2005	10	24	19

2001/2002 mokslo metais mokėsi 6753 mokiniai, 2004/2005 mokslo metais – 6 319 mokinių. Sumažėjo 434 mokiniais.

Šalčininkų rajone

Mokslo metai	Pradinės	Pradinės (kitų mokyklų skyriai)	Pagrindinės	Vidurinės
2001/2002	17	–	13	8
2004/2005	–	17	13	8*

* Vienos vidurinės mokyklos vidurinio ugdymo programa akredituota.

2001/2002 mokslo metais lenkų kalba mokėsi 3 934 mokiniai, 2004/2005 mokslo metais – 3603 mokiniai. Sumažėjo 331 mokiniu.

Trakų rajone

Mokslo metai	Pradinės	Pradinės (kitų mokyklų skyriai)	Pagrindinės	Vidurinės
2001/2002	3	–	2	4
2004/2005	–	1	2	4

2001/2002 mokslo metais lenkų kalba mokėsi 1 081 mokinys, 2004/2005 mokslo metais – 982 mokiniai. Sumažėjo 99 mokiniams.

Švenčionių rajone

Mokslo metai	Pradinės	Pradinės (kitų mokyklų skyriai)	Pagrindinės	Vidurinės	Internatinės
2001/2002	1	–	1	1	1
2004/2005	–	1	1	1	–

2001/2002 mokslo metais lenkų kalba mokėsi 688 mokiniai, 2004/2005 mokslo metais – 559 mokiniai. Sumažėjo 129 mokiniams.

Širvintų rajone 2001/2002 mokslo metais veikė viena pagrindinė mokykla lenkų mokomąja kalba. Joje mokėsi 71 mokinys. 2004/2005 mokslo metais joje mokosi 51 mokinys.

15. Kuriant mokymosi aplinką, kuri padėtų įgyvendinti Bendrosiose programose keliamus ugdymo tikslus pagal atskirus ugdymo turinio koncentrus, mokyklos struktūra turėtų tapti lankstesnė ir prieinamesnė švietimo vartotojams. Nepakankamai tenkinami suaugusiųjų bendrojo lavinimo poreikiai, tik daliai specialiųjų poreikių mokinių teikiama pagalba, dažnoje kaimo pradinėje mokykloje vaikų mokosi tiek mažai, kad jų mokymas kainuoja daugiau negu aukštųjų mokyklų studentų studijos, dalyje vidurinių mokyklų XI ir XII klasėse nėra valstybės nustatyto minimalaus (15) mokinių skaičiaus, didėja tuščių finansuojamų mokymosi vietų, dalies mokyklų patalpos užpildytos mažiau negu 75 proc. Trūksta mokinio krepšelio lėšų. Auga ugdymo kokybės skirtumai tarp itin mažų ir didesnių mokyklų.

16. Pagrindiniai mokyklų tinklo pertvarką lemiantys veiksniai:

16.1. Bendrojo lavinimo prieinamumo ir lygių galimybių jį įgyti didinimas.

16.2. Mokyklos struktūra ir ugdymo turinio reforma.

16.3. Mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimas.

16.4. Siekis (iki 2012 m.) visus mokinius, besimokančius pagal Tarptautines standartizuotas švietimo klasifikacijos 3 lygmens programas, mokyti pagal akredituotas ugdymo programas.

16.5. Siekis (iki 2012 m.) 50 proc. mokinių mokyti pagal technologinio profilio ir profesinio rengimo programas.

16.6. Mažas mokinių skaičius mokyklose ir didelės mokymo išlaidos.

16.7. Didelis neužpildytų mokymosi vietų skaičius.

16.8. Neveiksmingai panaudojamos mokymosi ir mokymo aplinkai išlaikyti skirtos lėšos.

17. Bendrojo lavinimo švietimo įstaigų finansavimas iki šiol buvo nepakankamai susietas su Lietuvoje vykdomos švietimo reformos tikslais įgyvendinant Bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus bei ugdymo programas. Atskiruose regionuose ir savivaldybėse išryškėjo labai didelių švietimo išlaidų skirtumų, o lėšos ugdymo procesui modernizuoti, mokymo priemonėms įsigyti kasmet mažėja. Iki šiol lėšos buvo skiriamos turimiems klasių komplektams, o ne mokinių skaičiui finansuoti, tad tokia finansavimo tvarka neskaito keisti neracionalaus mokyklų tinklo. Todėl 1999 metais patvirtinus švietimo prioritetus, buvo pradėta rengtis bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformai, kurios svarbiausiajam komponentui – ugdymo lėšoms – išskirti buvo patvirtinta Moksleivio krepšelio ir sutartinių moksleivių apskaičiavimo metodika (toliau vadinama –

mokinio krepšelio metodika), patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 785 (Žin., 2001, Nr. [57-2040](#); 2002, Nr. [119-5339](#)), ir Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. 1520 (Žin., 2001, Nr. [106-3810](#)).

Taikant mokinio krepšelio metodikos principus, mokykloms lenkų mokomąja kalba ugdymo išlaidoms padengti 2005 m. vienam mokiniui skiriama: Vilniaus rajone – 2 608 Lt, Šalčininkų rajone – 2 718 Lt, o vidutiniškai šalyje vieno mokinio ugdymo išlaidoms padengti skiriama 2 058 Lt.

18. Bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo planai reglamentuoja priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimą.

Mokyklos ugdymo turinio formavimas grindžiamas mokyklos bendruomenės – mokytojų, mokinių ir jų tėvų – bendradarbiavimu ir demokratinėmis nuostatomis.

19. Tautinės tapatybės ugdymui Lietuvos tautinių mažumų mokiniams ugdymo plane numatytos galimybės:

19.1. mokytis gimtąja arba derinti dvi mokomąsias kalbas bendrojo lavinimo mokyklų I–XII klasėse;

19.2. mokytis gimtosios kalbos:

I–IV kl. – 28 valandas per savaitę;

V–VIII kl. – 20 valandų per savaitę;

IX–X kl. – 8 valandas per savaitę;

XI–XII kl. – 7–10 valandų per savaitę;

19.3. pasirinkti saviraiškos programas iš papildomojo ugdymo valandų;

19.4. atlikti projektinius darbus.

20. Pedagogų išsilavinimas bei jų dalykinė kvalifikacinė kategorija, pedagogų nespecialistų skaičiaus kaita lemia ugdymo kokybę ir veiksmingumą, mokyklos atvirumą kaitai, pasiryžimą taikyti švietimo naujoves mokyklos kontekstui, kaupti ir skleisti pedagoginę patirtį.

Statistinių duomenų analizė rodo, kad pastaraisiais metais neišryškėjo bent kiek reikšmingesnių dalykinio išsilavinimo skirtumų tarp miesto ir kaimo pedagogų. Didelių netolygumų atsiranda lyginant pedagogų dalykinę kvalifikaciją pagal atskirus mokomuosius dalykus: pavyzdžiui, daugiau nei 80 proc. matematikos, politologijos, rusų bei prancūzų kalbos mokytojų yra dalyko specialistai; tarp darbų, dailės, informatikos mokytojų – dalykų specialistų mažiau nei 40 proc.

Lenkų kalbos mokytojų – dalyko specialistų procentas pakankamai aukštas. Lenkų kalbos mokytojų skaičius 1995–2003 m.:

	1995 m.	1996 m.	1997 m.	1998 m.	1999 m.	2001 m.	2002 m.	2003 m.
Lenkų kalbos mokytojai	231	260	241	267	303	229	257	254
Iš jų dalyko specialistai	200	205	208	206	228	222	237	249

Mokytojų pasiskirstymas pagal kvalifikacines kategorijas – gana dinamiškas procesas: mokytojai siekia kvalifikacijos, po 5 metų turi ją patvirtinti ar siekti naujos: procentai, pateikti 8 lentelėje, gana sąlygiškai atspindi lenkų kalbos mokytojų pasiskirstymą pagal kvalifikacines kategorijas. Lenkų kalbos mokytojų pasiskirstymas pagal kvalifikacines kategorijas 2002–2004 m.:

Kvalifikacinė kategorija	2002 m.	2003 m.	2004 m.
Mokytojai	8	10	9
Vyr. mokytojai	141	147	126
Metodininkai	21	22	21
Ekspertai	11	10	8
Nėra įrašo apie kvalifikacinę kategoriją / neatestuoti	76	65	61

21. Vienas iš švietimo reformos tikslų – siekti geros švietimo kokybės. Didėjant mokymo programų, vadovėlių, mokyklų tipų ir profilių įvairovei, didėja ir poreikis ne tik formaliai deklaruoti

teisę kiekvienam jaunam šalies piliečiui įgyti kokybišką vidurinį išsilavinimą, bet ir imtis priemonių, kad tai būtų realiai pasiekama. Siekiant geros švietimo kokybės būtina matuoti ir vertinti mokinių pasiekimus.

Mokymosi rezultatų kokybės matavimas yra sudėtingas procesas. Centralizuoto vertinimo rezultatai daugelyje šalių laikomi vienu iš reikšmingų švietimo kokybės rodiklių. Vienodų sąlygų visiems abiturientams sudarymas ir nepriklausomų vertintojų dalyvavimas taisant mokinių darbus leido objektyviau įvertinti mokinių pasiekimų lygį. Valstybiniai brandos egzaminų rezultatai patvirtina abituriento bendrąjį išsilavinimą ir padeda atrinkti stojančiuosius į Lietuvos aukštąsias mokyklas, todėl šių egzaminų rezultatai labai reikšmingi jauno žmogaus ateičiai. Organizuojami dviejų tipų brandos egzaminai: mokykliniai ir valstybiniai; mokinys, atsižvelgdamas į savo ateities planus, renkasi, kokius egzaminus ir kokio tipo laikys. Valstybiniai egzaminai užtikrina galimybę panaudoti jų rezultatus stojant į aukštąsias mokyklas.

Nacionalinis egzaminų centras, vykdydamas brandos egzaminus, susiduria su problema – egzaminų patikimumo reikalavimai neleidžia naudoti kelių užduočių variantų (ir versti užduočių į kelias kalbas), tačiau vienodų sąlygų sudarymas abiturientams, mokytiems skirtingomis kalbomis, reikalauja atsižvelgti į tautinių mažumų įvairovę. Visų valstybinių brandos egzaminų užduotys rengiamos tik lietuvių kalba, bet svarbiausi užduoties dalykiniai terminai verčiami į lenkų kalbą.

1999 metais Lietuvos abiturientai pirmą kartą laikė centralizuotus valstybinius matematikos ir istorijos brandos egzaminus; 2000 metais buvo laikomi 5 valstybiniai brandos egzaminai; 2001 metais – 7. Nuo 2002 m. organizuojama 12 valstybinių egzaminų. Padidinus valstybinių egzaminų skaičių, abiturientai įgyja didesnę pasirinkimo laisvę.

Lietuvos bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose ir gimnazijose abiturientai mokosi skirtingomis mokomosiomis kalbomis: lietuvių, rusų, lenkų ir baltarusių. Šios keturios mokyklų grupės skiriasi ne tik mokinių skaičiumi, bet ir valstybinių brandos egzaminų pasirinkimu. Mokyklų skirtingomis mokomosiomis kalbomis abiturientų dalis procentais 2001 metais buvo: 82 proc. lietuvių kalba, 12 proc. rusų kalba, 2 proc. lenkų kalba, 4 proc. mišrios. Mokyklų skirtingomis mokomosiomis kalbomis abiturientų dalis procentais 2005 m.: lietuvių kalba – 87,14, rusų kalba – 8,13, lenkų kalba – 4,56, kitomis kalbomis – 0,16. Nuo to, kokia abiturientų dalis rinkosi valstybinį brandos egzaminą, priklauso ir pasirinkusiųjų egzaminų rezultatų vidurkis.

2004 m. buvo registruota 52 049 Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų abiturientai, pasirinkę laikyti valstybinius egzaminus, iš jų 1 983 mokiniai, mokėsi lenkų kalba. Daugiausia tarp jų buvo laikiusiųjų lietuvių valstybinės kalbos egzaminą – 1 147 abiturientai; istorijos egzaminą laikė 662 mokiniai, matematikos – 543, anglų kalbos – 360.

Lyginant abiturientų iš mokyklų skirtingomis mokomosiomis kalbomis valstybinių brandos egzaminų rezultatus, didelio skirtumo nenustatyta. Statistiškai reikšmingai išsiskiria (yra geresni) tik matematikos valstybinio brandos egzaminų rusų mokomąją kalbą mokyklų abiturientų rezultatai.

Mokinių rezultatai ženkliai priklauso nuo to, kokioje mokykloje jie mokėsi. Lankyta mokykla lemia apie 30 proc. mokinių valstybinių brandos egzaminų rezultatų. Didžiųjų miestų ir rajono savivaldybių administracinių centrų mokyklų abiturientų valstybinių brandos egzaminų rezultatai geresni.

Valstybinių brandos egzaminų rezultatai susiję ir su mokyklos dydžiu – mažų mokyklų abiturientų valstybinių brandos egzaminų rezultatai blogesni nei didelių.

Gimnazijų abiturientai valstybinius brandos egzaminus laikė daug geriau nei kitų vidurinių bendrojo lavinimo mokyklų abiturientai.

Mokyklinius brandos egzaminus abiturientai renkasi iš 18 dalykų sąrašo. Lietuvių kalbos (raštu) arba valstybinės lietuvių kalbos nelietuvių mokyklose brandos egzaminas yra privalomas. Iš kitų dalykų egzaminų sąrašo 2001 metais abiturientai turėjo pasirinkti 4.

Lenkų gimtosios kalbos egzaminą rinkosi: 2000 metais – 341 mokinys, 2001 m. – 1 012 mokinių. Mokinių skaičius 2001 m. padidėjo 296,8 proc. Toks padidėjimas paaiškinamas tuo, kad 2001 m. mokiniai egzaminą rinkosi mokyklos tarybos sprendimu. Iš 1012 egzaminą pasirinkusių mokinių jį laikė 928 mokiniai. 2004 m. Lietuvoje veikė 45 vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos lenkų mokomąją kalbą: 26 mokyklų 1 114 (iš 1 126) mokinių tarybos sprendimu laikė privalomą

lenkų kalbos egzaminą (iš jų 19 mokyklų, kuriose laikė 100 procentų – 686 mokiniai); 19 mokyklų, kuriose mokėsi 628 mokiniai, lenkų kalbos egzaminą pasirinko 419, o laikė 404 mokiniai.

2000 metais pagrindinės mokyklos baigiamuosius egzaminus laikė pirmieji dešimtokai: visi mokiniai laikė gimtosios kalbos ir matematikos egzaminą. Tautinių mažumų mokyklų mokiniai laikė ir lietuvių valstybinės kalbos egzaminą. 2000 ir 2002 metų pagrindinės mokyklos baigiamuosius egzaminus laikusių mokinių skaičius:

Egzaminas	Laikiusių egzaminą mokinių skaičius	
	2000 m.	2002 m.
Matematika	39450	43746
Lietuvių gimtoji kalba	33594	43696
Lietuvių valstybinė kalba	6073	6567
Baltarusių gimtoji kalba	20	20
Lenkų gimtoji kalba	1362	2014
Rusų gimtoji kalba	4457	4412
Vokiečių gimtoji kalba	18	20

22. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis ir vertinimo instrukcijas parengia Nacionalinis egzaminų centras. Patikrinimas vyksta mokyklose, mokinių darbus vertina jų mokyklos mokytojai. Parengtos pagal patikrinimo programą užduotys skirtos patvirtinti mokinio, baigiančio dešimtmetę mokyklą, įgyjamą bendrąjį pagrindinį išsilavinimą. Skirtingai nei brandos egzaminai, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas nėra skirtas mokinių atrankai. Todėl jų vertinimas yra kriterinis ir atliekamas pagal kartu su užduotimi parengtas užduoties taškų – pažymių atitikties lenteles.

Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas nėra privalomas. Mokiniai renka, iš kokių dalykų nori pasitikrinti savo pasiekimus. 2003 ir 2004 metų pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo statistika:

Mokyklų mokomoji kalba	Mokinių skaičius	Matematika		Gimtoji kalba		Valstybinė kalba	
		laikė	neišlaikė	laikė	neišlaikė	laikė	neišlaikė
2003 metai							
Lietuvių	54232	42001	3569	40752	1328	10	0
Rusų		3883	113	3959	21	3713	50
Lenkų		1997	78	1980	16	1977	25
Baltarusių		19	0	18	0	19	0
Vokiečių		25	0	25	0	25	0
Iš viso:	54232	47925	3760	46734	1365	5744	75
2004 metai							
Lietuvių	57698	41830	7652	40738	1715	5471	56
Rusų		3403	213	3431	18		
Lenkų		1892	162	1848	16		
Baltarusių		16	0	32	0		
Vokiečių		0	0	23	2		
Iš viso	57698	47141	8027	46072	1751	5471	56

23. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 72 straipsnyje numatyta, kad mokinsys, besimokantis pagal pradinio, pagrindinio ugdymo programas, vadovėliais naudojasi nemokamai. Mokinsys, besimokantis pagal vidurinio ugdymo ar pagrindinio profesinio mokymo programas, iš dalies aprūpintas vadovėliais iš mokyklos vadovėlių fondo, įvertinus tėvų (rūpintojų) ir mokinio socialinę padėtį. Individualiosiomis mokymo priemonėmis (pratybų sąsiuviniais, skaičiuotuvais ir kt.) mokinių aprūpina tėvai (globėjai, rūpintojai). Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų mokiniai bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais aprūpinami vadovaujantis Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir jų komplektų dalimis, mokymo priemonėmis ir literatūra tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005m. sausio 4 d. įsakymu

Nr. ISAK-2 (Žin., 2005, Nr. [7-216](#)). Pagal šį aprašą Švietimo ir mokslo ministerija sudaro ir skelbia galiojančių bendrojo lavinimo dalykų vadovėlių ir jų komplektų sąrašą vieneriems mokslo metams. Šiame sąrašė gali būti įrašyti tik Švietimo ir mokslo ministerijos žymą turintys leidiniai, pastabose numatomiems keisti vadovėliams gali būti nurodytas žymos galiojimo laikas ir leidiniai, dėl kurių rekomendavimo naudoti ugdymo procese atitinkamos ekspertų komisijos yra priėmusios sprendimus.

Iki 2002 m. visi bendrojo lavinimo dalykų vadovėliai buvo perkami už centralizuotai skiriamas lėšas. Nuo 2002 m. dalis pinigų vadovėliams buvo skiriama pagal Mokinio krepšelio metodiką, kita dalis paskirstoma centralizuotai per Švietimo aprūpinimo centrą.

Lietuvos mokykloms lenkų mokomąja kalba rengiami originalūs gimtosios kalbos vadovėliai. Iki 1999 metų Lietuvoje buvo išleisti visi lenkų gimtosios kalbos vadovėliai I–XII klasėms, išversti į lenkų kalbą ir išleisti kitų mokomųjų dalykų vadovėliai pradinei ir pagrindinei mokyklai (Priedas).

III. Lietuvos švietimo raidos kontekstas

24. Šalies bendrojo lavinimo mokyklų (taip pat ir lenkų mokomąja kalba) tinklo pertvarka planuojama ir įgyvendinama vadovaujantis Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatomis, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 745 (Žin., 2004, Nr. [95-3509](#)), Bendrojo lavinimo, specialiojo ugdymo, profesinio mokymo mokyklų, pagalbą mokiniui, mokytojų ir mokyklai teikiančių įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijų sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 746 (Žin., 2004, Nr. [95-3510](#)), Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 82 (Žin., 2005, Nr. [12-391](#)), Ugdymo programų akreditacijos kriterijais ir jos įgyvendinimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. ISAK-171 (Žin., 2004, Nr. [39-1283](#)), Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo lavinimo, profesinę mokyklą bendrųjų kriterijų sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. ISAK-1019 (Žin., Nr. 103-3809).

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatose numatyta valstybės ir visuomenės pastangomis sukurti veiksmingumo, prieinamumo ir kokybės reikalavimus atitinkantį mokyklų tinklą. Švietimo įstatymas įpareigoja savivaldybes turėti pakankamą pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo programų teikėjų tinklą.

Mokyklų tinklas kuriamas plėtojant švietimo programų įvairovę, koordinuojant teikiamas švietimo programas, steigiant, reorganizuojant, likviduojant ir pertvarkant mokyklas.

Mokyklų tinklo pertvarkos paskirtis – sukurti sąlygas, leidžiančias kiekvienam mokiniui įgyvendinti savo teisę į kokybišką švietimą, pedagoginę, psichologinę, specialiąją pedagoginę pagalbą, išsilavinimo įgijimą pagal valstybės nustatytus standartus.

25. Viena iš svarbiausių ugdymo kokybės sąlygų – atitinkančios mokinių ir mokytojų poreikius mokymo priemonės. Iki 2001 m. lėšos, skirtos vieno tautinių mažumų mokyklos mokinio vadovėliams, sudarė 18 Lt (mokyklų lietuvių mokomąja kalba mokinio – 15 Lt).

Pasikeitus vadovėlių leidybos politikai, situacija vadovėlių rinkoje keičiasi netolygiai: vieniems mokomiesiems dalykams ir kursams išleidžiami keli alternatyvūs vadovėliai, kitiems – visai neleidžiami arba išleidžiami su Bendrosiomis programomis nederantys vadovėliai.

Didėjant vadovėlių įvairovei, bendras vadovėlių tiražas mažėja dėl skiriamų iš valstybės švietimo biudžeto lėšų mažėjimo.

Tam, kad vadovėlių fondas būtų tinkamas naudoti, reikėtų kasmet jį atnaujinti vienu ketvirtadaliu, t. y. kiekvieno mokinio vadovėlių rinkinį papildyti 3–4 naujai išleista vadovėliais.

2001/2002 mokslo metais centralizuotai perkamų vadovėlių kaina buvo apie 12–13 Lt. Tautinių mažumų mokiniams leidžiami vadovėliai yra brangesni dėl nedidelių tiražų ir vertimo išlaidų, todėl jų fondas atnaujinamas lėčiau.

Nuo 2002 m., perėjus prie naujos mokyklų finansavimo tvarkos, vadovėliams įsigyti skyrus 31,5 Lt, mokyklas lenkų mokomąja kalba pasiekė būtiniausi ir tinkamiausi vadovėliai. 2003 m. vadovėliams buvo skirta 34,65 Lt, 2004 m. – 41,4 Lt: pridėjus 10 proc. mokyklos lenkų mokomąja kalba gauna 45,54 Lt. Nuo 2005 m. vadovėliams numatoma skirti papildomų lėšų iš valstybės biudžeto.

26. Įgyvendinama bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reforma grindžiama ilgalaikiais tikslais. Svarbiausieji iš jų – gerinti švietimo paslaugų kokybę, sudaryti vienodas galimybes kaimo ir miesto mokiniams įgyti geros kokybės išsilavinimą bei teikti asmenims švietimo paslaugas pagal jų gebėjimus ir poreikius, veiksmingiau panaudojant švietimui skiriamas lėšas. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimą Nr. 1561 „Dėl bazinio moksleivio krepšelio koeficiento nustatymo 2005 metams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 14 d. nutarimo Nr. 1520 „Dėl Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatų patvirtinimo“ ir 2001 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 785 „Dėl Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos priemonių įgyvendinimo“ pakeitimo (Žin., 2004, Nr. [177-6537](#)), Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatus ir Mokinio krepšelio metodiką yra nustatyti du bazinio mokinio krepšelio koeficientai, kurie reiškia, kad nuo 2005 01 01 iki 2005 08 31 mokinio krepšelis yra 1 728 Lt, o nuo 2005 09 01 iki 2005 12 31 – 1 803 Lt. Mokinio krepšelis nuo 2005 m. rugsėjo pirmosios didėja, nes Vyriausybė 4,5 proc. didina mokytojams atlyginimą. Antruoju punktu numatyta, kad mokinio krepšelio metodika bus taikoma 2005 ir 2006 metais, o mokyklų steigėjai gali perskirstyti mokinio krepšelio lėšas tarp mokyklų iki 5 proc. nuo visos specialiosios tikslinės dotacijos. Trečiuoju punktu Vyriausybė patobulino mokinio krepšelio ir sutartinių mokinių apskaičiavimo metodiką. Numatyta nuo 2005 m. vadovėliams skirti 20 proc. daugiau lėšų, t. y. po 41,4 Lt kiekvienam mokiniui, o tautinių mažumų – po 45,54 Lt. Du kartus padidintos lėšos specialiųjų poreikių integruotiems mokiniams, skirtas papildomas finansavimas priešmokyklinėms grupėms ir pedagoginėms psichologinėms tarnyboms finansuoti bei mokytojų kvalifikacijai tobulinti – buvo mokama už 3 dienas per metus, o 2005 ir 2006 m. – už 5 dienas per metus. Nuo 2007 m. numatoma atsisakyti specialiosios tikslinės dotacijos skyrimo savivaldybėms iš valstybės biudžeto, paliekant mokinio krepšelio metodiką kaip įrankį savivaldybės ir mokyklos biudžetui apskaičiuoti. Todėl būtent šis laikotarpis turi būti panaudojamas mokyklų lenkų mokomąja kalba bendruomenių bei įvairių lenkų asociacijų, kitų organizacijų konstruktyviems siūlymams dėl krepšelio padidinimo tautinių mažumų mokyklų mokiniams aptarti. Atsižvelgus į valstybės finansines galimybes turi būti nuodugniai išnagrinėtas siūlymas didinti šį krepšelį iki 1,2 koeficiento miesto tautinių mažumų mokykloms ir 1,4 koeficiento kaimo tautinių mažumų mokykloms.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 30 d. nutarimą Nr. 1231 „Dėl naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos įgyvendinimo programos patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [146-5310](#)) nuo 2005 09 01 iki 2012 12 31 mokytojams ir mokyklų vadovams bei jų pavaduotojams laipsniškai kas metai bus didinami atlyginimai. Iki 2009 01 01 atlyginimai padidės 35,4 proc., o iki 2012 01 01 – dar 21,7 proc. Nuo 2009 01 01 numatoma pereiti prie etatinio mokytojų darbo apmokėjimo.

III. LIETUVOS LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS ŠVIETIMO STRATEGIJOS PAGRINDINĖS GAIRĖS

27. Lietuvos valstybė visada rėmė ir toliau remia tautinių mažumų siekį švietimo priemonėmis išsaugoti ir puoselėti savo kalbą, kultūrą, religiją. Lietuvos lenkų švietimo strategijos gairės kuriamos ir plėtojamos įgyvendinant bendrąsias švietimo reformos nuostatas, išdėstytas Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatose ir aprėpiančias visą Lietuvos švietimo sistemą.

28. Tautinių mažumų švietimo nuostatos užtikrina tautinių mažumų švietimo politikos tęstinumą, apibrėžia tautinių mažumų mokyklos sampratą ir jos požymius, numato papildomą tautinių mažumų mokyklų ugdymo proceso finansavimą bei aptaria tautinių mažumų neformaliojo švietimo organizavimo ir finansavimo galimybes.

29. Tautinių mažumų švietimas grindžiamas visuomenės atvirumo ir asmens bei šeimos švietimo poreikių tenkinimo prioritetais. Lenkų tautinės mažumos mokinių tėvai ir toliau galės naudotis Lietuvos įstatymuose jiems numatyta teise parinkti savo vaikams ikimokyklinę įstaigą ar bendrojo lavinimo mokyklą (I–XII kl.) lenkų mokomąja kalba. Tai numatyta Tautinių mažumų švietimo nuostatų 10.7 punkte: „Lietuvos tautinių mažumų asmenų specifiniai švietimo poreikiai tenkinami valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose“; 10.7.1 punkte: „tautinių mažumų bendrojo lavinimo mokyklose (I–XII kl.), kuriose ugdymo procesas tradiciškai vykdomas baltarusių, lenkų, rusų mokomąja kalba arba derinant skirtingas mokomąsias kalbas...“.

30. Įvykę Lietuvos švietimo struktūriniai pokyčiai – sukurta dešimtmetė pagrindinė mokykla, įgyvendinamas profilinis vidurinis ugdymas, plėtojamas gimnazijų tinklas – sudarė geresnes sąlygas siekti kokybiško išsilavinimo ir tautinių mažumų mokyklų mokiniams, tačiau pati mokyklos struktūra turėtų tapti lankstesnė ir prieinamesnė, o mokyklų tinklas labiau turėtų atitikti tautinės mažumos bendruosius ir specifinius mokymosi poreikius, gerinti mokymo ir mokymosi kokybę, didinti švietimo įstaigų veiklos veiksmingumą ir ekonomiškumą, laiduoti sveiką ir saugią mokymosi aplinką bei saugų kelią į mokyklą.

31. Savivaldybės, tvarkydamos švietimo įstaigų tinklą, derina socialinius, kultūrinius, ūkinius, vietos, regiono, šalies raidos poreikius, atsižvelgia į regiono specifiką ir susiklosčiusią švietimo infrastruktūrą, vadovaujasi bendraisiais kriterijais siekdamos užtikrinti įvairių amžiaus grupių asmenų ugdymosi poreikių tenkinimą. Pertvarkant šalies bendrojo lavinimo mokyklų tinklą siekiama sustiprinti bendrojo lavinimo mokyklas, įvairinti ir tobulinti jų tarpusavio dermę, optimaliau panaudoti patalpas ir turimus intelektualinius ir materialinius išteklius. Jos turi tapti atviros įvairių ugdymosi poreikių turintiems vaikams ir suaugusiesiems, vietos bendruomenėms. Atvira mokykla – vietos bendruomenės švietimo, kultūros židinys ir socialinio darbo centras.

32. Švietimo įstaigų lenkų mokomąja kalba tinklas pertvarkomas ir klasės komplektuojamos vadovaujantis Lietuvos švietimo įstaigoms nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai mieste ar gyvenvietėje yra tik viena atitinkamos pakopos švietimo įstaiga lenkų mokomąja kalba. Tinklas racionalizuojamas ir optimizuojamas kuriant vientisą švietimo erdvę, užtikrinančią bendrojo ugdymo pakopų dermę, formaliojo, neformaliojo ir informального švietimo sąveiką:

32.1. bendrojo lavinimo mokyklose skatinama steigti ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo grupes, specialiojo ugdymo klases, vakarines, pamainines klases 16–17 metų jaunuoliams, suaugusiesiems bei plėsti formaliojo, neformaliojo, informального vaikų ir suaugusiųjų švietimo programų įvairovę;

32.2. skatinamas gimnazijų lenkų mokomąja kalba kūrimasis;

32.3. nenaudojamose mokyklų patalpose skatinama steigti lopšelius-darželius, darželius, darželius mokyklas, ikimokyklinio ugdymo centrus, vaikų globos įstaigas, specialiojo ugdymo centrus, jaunimo mokyklas, suaugusiųjų mokyklas, mokymo centrus ir kt. švietimo įstaigas; įrengti mokytojams tarnybinius butus, suteikti patalpų kultūrinės paskirties įstaigoms, klubams, bibliotekoms, bendruomenės namams.

Visa tai siejama su švietimo paslaugų įvairovės plėtimu, naujų darbo vietų sukūrimu, galimybe įgyti naujų pedagoginių kvalifikacijų ir pritraukti naujų specialistų.

33. Lėšos tautinių mažumų mokyklų mokiniams skaičiuojamos ir skiriamos kompensuoti ugdymo plano įgyvendinimo skirtumus, susijusius su tautinių mažumų poreikių tenkinimu visose valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse bendrojo lavinimo mokyklose.

Analizuojama ir tobulinama šiuo metu įvesta mokinio krepšelio metodika pagrįsta bendrojo ugdymo finansavimo tvarka, kai tautinių mažumų mokyklų mokinio krepšelis didinamas 10 proc. Atsižvelgiant į švietimo prioritetus, valstybės ir savivaldybių įsipareigojimus kiekvieno mokinio

atžvilgiu ir su tuo susijusius realius ugdymo plano įgyvendinimo skirtumus mokyklose lenkų mokomąja kalba, krepšelio metodika ir dydis gali būti tikslinami.

34. Pagal Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo vadovėliais, jų komplektų dalimis, mokymo priemonėmis ir literatūra tvarką, be mokinio krepšelio lėšų vadovėliams, jų komplektų dalims, mokymo priemonėms ir literatūrai įsigyti, jų taip pat gali būti skiriama iš savivaldybių ir valstybės biudžetų. Įgyvendindami šią tvarką, siūloma:

34.1. mokykloms lenkų mokomąja kalba suderinti tarpusavyje užsakymus leidykloms dėl lietuvių kalba išleistų vadovėlių I–XII klasėms vertimo į lenkų kalbą ir jų išleidimo;

34.2. pagal galimybes dengti vadovėlių leidybos išlaidas;

34.3. ieškoti galimybių padėti mokykloms lenkų mokomąja kalba apsirūpinti Lietuvoje galiojančias mokymo programas atitinkančiais Lenkijoje išleistais vadovėliais.

35. 2002 m. baigėsi brandos egzaminų reforma, tačiau valstybinių ir mokyklinių brandos egzaminų programos laipsniškai ir nuolat atnaujinamos pagal įgyvendinamas Bendrąsias programas ir standartus, tobulinama egzaminų organizavimo bei vertinimo tvarka. Egzaminų užduotys orientuojamos į mokinio bendrųjų gebėjimų ir kompetencijų sklaidą, o ne į įgytų žinių atkartojimą.

35.1. Pabrėžiant gimtųjų kalbų reikšmę asmenybės brandai privalomai laikoma gimtosios kalbos įskaita. Baigdami vidurinio ugdymo programą lenkų mokomąja kalba mokyklų mokiniai privalomai laiko lenkų gimtosios kalbos įskaitą. Mokinys gali pasirinkti laikyti gimtosios (lenkų k.) kalbos brandos egzaminą. Mokyklos tarybai nusprendus, lenkų gimtosios kalbos egzaminas tampa privalomas. Ši nuostata galioja pereinamuoju laikotarpiu iki 2007 metų.

35.2. Siekiant užtikrinti lygias mokinių galimybes stojant į aukštąsias mokyklas, numatoma brandos egzaminų lietuvių kalbos testus rengti pagal tą pačią programą visiems Lietuvos abiturientams nepriklausomai nuo mokyklos mokomosios kalbos. Tai bus vykdoma suderinus lietuvių kalbos mokymo programas (gimtosios ir valstybinės) ir jas įgyvendinus. Šiam tikslui įgyvendinti numatytas pereinamasis laikotarpis iki 2008 metų.

36. Sprendžiant mokyklų lenkų mokomąja kalba pedagogų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo klausimus siūloma:

36.1. išanalizuoti realų specialistų poreikį iki 2010 metų, nustatyti trūkstamų specialybių darbuotojų poreikį, numatyti svarbiausias priemones šioje srityje;

36.2. skatinti tarptautinius pedagogų kvalifikacijos tobulinimo projektus, organizuoti stažuotes, Lietuvos ir Lenkijos pedagogų mainus bei plėtoti kitas mokyklų tobulinimo ir pedagogų kvalifikacijos tobulinimo formas.

Vadovėlių lenkų kalba leidyba Lietuvoje 1996–2004 m.**Vadovėlio autorius ir pavadinimas**

- M. Dunovska, L. Kolodko. Saulės šypsny. Lenkų kalba. 1-oji knyga
 B. Orševska. Spalvingi metai. 1 d. 3 kl.
 B. Orševska. Spalvingi metai. 2 d. 3 kl.
 V. Jonynienė. Mūsų pasaulis. 3 kl.
 B. Balčytis. Skaičių šalis. 4 kl.
 V. Jonynienė. Vienas pasaulis. 4 kl.
 T. Michailovič. Gimtoji kalba. 5 kl.
 B. Dvilevič ir kt. Žodžių šalyje. 6 kl.
 L. Atanasianas. Geometrija. 7–9 kl.
 A. Kasperavičius ir kt. Naujųjų amžių istorija. 8 kl.
 J. Buinickij. Senovė. Viduramžiai. Renesansas. 11 kl.
 Č. Osipovič. Literatūros apybraiža. 9 kl.
 R. Matila ir kt. Žmogaus biologija. 9 kl.
 R. Jasiūnienė ir kt. Chemija. 9 kl.
 R. Vaitkus. Chemija. 10 kl.
 S. Vaitekūnas. Pasaulio socialinė geografija. 10 kl.
 G. Rudzitis ir kt. Organinė chemija. 11 kl.

Vadovėlio autorius ir pavadinimas

- B. Orševska. Elementorius. 1 kn. 1 kl.
 B. Orševska. Elementorius. 2 kn. 1 kl.
 A. Lukša. Stebuklingi karoliukai. 1 kn. 4 kl.
 A. Lukša. Stebuklingi karoliukai. 2 kn. 4 kl.
 N. Cibulskaitė ir kt. Matematika ir pasaulis. 5kl.
 V. Jakimavičius. Gimtoji šalis Lietuva. Skaitiniai. 5 kl.
 J. Bogdanovič ir kt. Žodžių tapyba. 7 kl.
 J. Brazauskas. Lietuvos istorija. 8–9 kl.
 S. Teliakovskis. Algebra. 9–10 kl.
 J. Zagorskis. Lietuvos socialinė geografija. 9 kl.
 S. Narunec ir kt. Barokas. Švietimas. Romantizmas. 11 kl.

Vadovėlio autorius ir pavadinimas

- B. Orševska. Ar tikrai jau pats skaitai? 1 kl.
 V. Jonynienė. Pasaulis ir aš. 2 kl.
 E. Lekevičius ir kt. Gamta ir žmogus. 5 kl.
 N. Cibulskaitė ir kt. Matematika ir pasaulis. 6 kl.
 R. Garliauskienė. Geografijos pradmenys. 6 kl.
 E. Bakonis. Pasaulio istorija. 6 kl.
 S. Teliakovskis. Algebra. 8–9 kl.
 I. Masoit ir kt. Mano kalba ištikimoji. 9 kl.
 I. Masoit ir kt. Mano kalba ištikimoji. 10 kl.
 Č. Osipovič. Literatūros apybraiža. 10 kl.

Vadovėlio autorius ir pavadinimas

- E. Lekevičius ir kt. Gamta ir žmogus. 6 kl.

Autorių kolektyvas. Matematika. 7 kl.
 L. Galkutė ir kt. Fizika. 7 kl.
 H. Karas ir kt. Tolimos ir artimos kelionės. 8 kl.
 B. Dvilevič ir kt. Mūsų minčių raiška. 11–12 kl.

Vadovėlio autorius ir pavadinimas

A. Šuminienė. Biologija. 7 kl.
 Autorių kolektyvas. Matematika. 8 kl.

Vadovėlio autorius ir pavadinimas

B. Balčytis. Skaičių šalis. Matematika. 1 kl.
 B. Orševska. Stebuklingas žodis. 1 d. 3 kl.
 B. Orševska. Stebuklingas žodis. 2 d. 3 kl.
 A. Šuminienė. Biologija. 7 kl.
 S. Jakutis ir kt. Fizikos uždavinynas. 7–10 kl.
 H. Karas ir kt. Tolimos ir artimos kelionės. 8 kl.
 Autorių kolektyvas. Matematika. 8 kl.
 V. Valentinavičius. Fizika. 8 kl.
 I. Masoit ir kt. Mano kalba ištikimoji. 9 kl.
 Autorių kolektyvas. Matematika. 9 kl.
 L. ir S. Moliai. Žmogaus biologija ir sveikata. 9 kl.
 V. Valentinavičius. Fizika. 9 kl.
 V. Valentinavičius. Fizika. 10 kl.
 S. Narunec ir kt. Barokas. Švietimas. Romantizmas. 11 kl.
 B. Dvilevič ir kt. Mūsų minčių raiška. 11–12 kl.
 A. Makoveckis ir kt. Literatūra. Pozityvizmas. Młoda Polska. 11 kl.
 H. Turkevič. XX a. lenkų literatūros mokomoji antologija. 12 kl.

Galimų užsisakyti 2005/2006 m. m. įvairių mokomųjų dalykų vadovėlių lenkų kalba ir lietuvių valstybinės kalbos vadovėlių sąrašas

Vadovėlio autorius ir pavadinimas

R. Skripkienė. Spindulėlis. I–II kl. (valstybinė kalba)
 M. Grydž. Stebuklingos raidelės. Elementorius. 1-oji kn. I kl. (lenkų kalba)
 M. Grydž. Stebuklingos raidelės. Elementorius. 2-oji kn. I kl. (lenkų kalba)
 M. Grydž. Stebuklingos raidelės. Elementorius. 3-ioji kn. I kl. (lenkų kalba)
 B. Balčytis. Skaičių šalis. Matematika. I kl. (lenkų kalba)
 V. Jonynienė. Aš ir pasaulis. Pasaulio pažinimas. I kl. (lenkų kalba)
 E. Velička, J. Labul. Muzika. I kl. (lenkų kalba)
 M. Dunovska. Saulės šypsny. Lenkų kalba. 1-oji kn. II kl. (lenkų kalba)
 M. Dunovska. Saulės šypsny. Lenkų kalba. 2-oji kn. II kl. (lenkų kalba)
 B. Orševska. Stebuklingas žodis. Lenkų kalba. 1 d. III kl. (lenkų kalba)
 B. Orševska. Stebuklingas žodis. Lenkų kalba. 2 d. III kl. (lenkų kalba)
 B. Balčytis. Skaičių šalis. Matematika. III kl. (lenkų kalba)
 A. Lukša. Stebuklingi karoliukai. Lenkų literatūra ir kalba. 1-oji kn. IV kl. (lenkų kalba)
 A. Lukša. Stebuklingi karoliukai. Lenkų literatūra ir kalba. 2-oji kn. IV kl. (lenkų kalba)
 A. Lukša. Stebuklingi karoliukai. Lenkų literatūra ir kalba. 3-ioji kn. IV kl. (lenkų kalba)
 B. Balčytis. Skaičių šalis. Matematika. IV kl. (lenkų kalba)
 V. Jonynienė. Vienas pasaulis. Pasaulio pažinimas. IV kl. (lenkų kalba)
 I. Neseckienė. Saulės laikrodis. Mokomės lietuvių kalbos. 1 d. V kl. (valstybinė kalba)

- I. Neseckienė. Saulės laikrodis. Mokomės lietuvių kalbos. 2 d. V kl. (valstybinė kalba)
- V. Stumbrienė, A. Kaškelevičienė. Nė dienos be lietuvių kalbos. Lietuvių kalbos vadovėlis pradedantiesiems. V–VI kl. (valstybinė kalba)
- V. Juškienė. Lietuvių literatūra. Skaitau–pažįstu–rašau. V kl. (valstybinė kalba)
- A. Jasinska, L. Jaglinska. Polubič gramatykę. Pamilti gramatiką. Lenkų kalbos vadovėlis. V kl. (lenkų kalba)
- T. Michailovič, A. Gulbinovič. Gimtoji kalba. Literatūros ir kalbos mokymo vadovėlis. V kl. (lenkų kalba)
- B. Dvilevič, L. Siekacka. Žodžių šalyje. Literatūros ir kalbos mokymo vadovėlis. VI kl. (lenkų kalba)
- E. Lekevičius, E. Motiejūnienė. Gamta ir žmogus. VI kl. (lenkų kalba)
- E. Bakonis. Pasaulio istorija. VI kl. (lenkų kalba)
- R. Garliauskienė. Geografijos pradmenys. VI kl. (lenkų kalba)
- V. Kaladytė. Atverk duris. Mokomės lietuvių kalbos. 1 d. VII kl. (valstybinė kalba)
- V. Kaladytė. Atverk duris. Mokomės lietuvių kalbos. 2 d. VII kl. (valstybinė kalba)
- H. Prosniakova. Lietuvių literatūra. Skaitau–pažįstu–rašau. VII kl. (valstybinė kalba)
- M. Ramonienė ir kt. Po truputį. Lietuvių kalbos vadovėlis pradedantiesiems. VII–VIII kl. (valstybinė kalba)
- M. Ramonienė ir kt. Po truputį. Lietuvių kalbos vadovėlio kompaktinė plokštelė. VII–VIII kl. (valstybinė kalba)
- J. Kuckienė, D. Korkus. Žodžių tapyta. Literatūros ir kalbos mokymo vadovėlis. 1-oji kn. VII kl. (lenkų kalba)
- J. Kuckienė, D. Korkus. Žodžių tapyta. Literatūros ir kalbos mokymo vadovėlis. 2-oji kn. VII kl. (lenkų kalba)
- A. Šuminienė. Biologija. VII kl. (lenkų kalba)
- V. Valentinavičius. Fizika. VII kl. (lenkų kalba)
- H. Prosniakova. Prisijaukinkime žodį. Mokomės lietuvių kalbos. 1 d. VIII kl. (valstybinė kalba)
- H. Prosniakova. Prisijaukinkime žodį. Mokomės lietuvių kalbos. 2 d. VIII kl. (valstybinė kalba)
- H. Karas, A. Poliakevič. Tolimos ir artimos kelionės. Lenkų kalba ir literatūra. VIII kl. (lenkų kalba)
- Autorių kolektyvas. Matematika 8. VIII kl. (lenkų kalba)
- V. Valentinavičius. Fizika. VIII kl. (lenkų kalba)
- R. Raudonis. Chemija. VIII kl. (lenkų kalba)
- D. Mickevičienė. Prie versmės. Mokomės lietuvių kalbos. 1 d. IX kl. (valstybinė kalba)
- D. Mickevičienė. Prie versmės. Mokomės lietuvių kalbos. 2 d. IX kl. (valstybinė kalba)
- D. Mickevičienė. Lietuvių literatūra. Skaitau–pažįstu–rašau. IX kl. (valstybinė kalba)
- I. Masoit, H. Sokolovska. Mano kalba ištikimoji. Lenkų kalba. IX kl. (lenkų kalba)
- Autorių kolektyvas. Matematika 9. IX kl. (lenkų kalba)
- L. ir S. Moliai. Žmogaus biologija ir sveikata. IX kl. (lenkų kalba)
- R. Bingelienė. Žodžio paunksmėje. Mokomės lietuvių kalbos. 1 d. X kl. (valstybinė kalba)
- R. Bingelienė. Žodžio paunksmėje. Mokomės lietuvių kalbos. 2 d. X kl. (valstybinė kalba)
- I. Kruopienė. Ištark... Lietuvių kalbos taisyklingos tarties vadovėlis. X–XII kl. (valstybinė kalba)
- Č. Osipovič. Literatūros apybraiža. Pozityvizmas – šiuolaikinė literatūra. X kl. (lenkų kalba)
- I. Masoit, H. Sokolovska. Mano kalba ištikimoji. Lenkų kalba. X kl. (lenkų kalba)
- Autorių kolektyvas. Matematika 10. X kl. (lenkų kalba)
- V. Valentinavičius. Fizika. X kl. (lenkų kalba)
- E. Kutanovienė. Aš esu, tu esi, mes esame... Mokomės lietuvių kalbos. XI–XII kl. (valstybinė kalba)
- B. Dvilevič, L. Siekacka. Mūsų minčių raiška. Lenkų kalba. XI–XII kl. (lenkų kalba)

- T. Buinicki. Senovė. Viduramžiai. Renesansas. Literatūros vadovėlis. XI kl. (lenkų kalba)
- I. Fedorovič, D. Šejnicka. Antologia literatury polskiej 11. Lenkų literatūros antologija. 1-oji kn. XI kl. (lenkų kalba)
-